

JAVNI POZIV ZA POTICANJE AUDIOVIZUALNIH DJELATNOSTI I STVARALAŠTVA, 2. ROK 2025. / DUGOMETRAŽNI DOKUMENTARNI FILM, UMJETNIČKI SAVJETNIK: ROBERT TOMIĆ ZUBER

KATEGORIJA: POTICANJE RAZVOJA SCENARIJA I RAZVOJA PROJEKATA DUGOMETRAŽNIH IGRANIH, DUGOMETRAŽNIH DOKUMENTARNIH I ANIMIRANIH FILMOVA – RAZVOJ SCENARIJA DUGOMETRAŽNIH DOKUMENTARNIH FILMOVA – 10. rujna 2025.

Na drugom pozivu ove godine prijavljeno je čak **39 projekata** za razvoj scenarija, što je zapravo nastavak kontinuiteta broja prijavljenih scenarija naspram prošlog roka. Svi pristigli projekti na ovaj poziv razmatrani su.

Zanimljivost je i u ovom pozivu da se pojavljuju autorska scenaristička imena, koja do sada nisu nužno bila povezana uz dokumentarni film. I neki to čine prilično uspješno. Raznolikost tema je kontinuirano velika. No i čini mi se prisutno je svojevrsno promišljanje ovog poziva, kao neka vrst test momenta za određene filmske ideje. Što u svojoj biti ne mora biti loše. Ali bi vjerojatno bilo bolje da autori, već u fazi prijave znaju što je to točno što predlažu, koja forma, i kako misle svoj projekt realizirati. S kojom autorskom ekipom. Veseli da u ovom pozivu imamo debitante koji se odlučuju za svoj prvi korak u dokumentarnom filmu, uz bok već afirmiranim autorima.

Ipak za projekte koje predlažem za potporu, moram reći da su imali ili tematsku ili već dramaturšku konkretnost, veću od onih koji su se također prijavili na poziv.

Tim slijedom predlažem da se podrži **7 projekata** za sufinanciranje u ovoj kategoriji u ukupnom iznosu od **35.000,00 eura**.

1. DIONICOM ŽIVOTA OD DACHAU DO MAUTHAUSSENA - Ivan Žada (scenarist i redatelj) - 5.000 eura

Rijetkost je naići na dokument vremena, kao što je to imao priliku debitant u dokumentarnoj formi autor Ivan Žada. Kao novinar ima sposobnost prepoznati temu, koja mu se ponudila u obliku dnevnika njegova djeda Franje Žade iz Virovitice koji donosi svjedočanstvo njegova puta 1944. od Treglave do logora Mathausen/Gusen u vrijeme Drugog svjetskog rata. Već u njegovu sinopsisu, istaknuta autorova namjera da krene istim putem toliko desetljeća nakon djeda, ali ovoga puta koristeći kameru kao suputnika, čini se kao iznimno potrebna dokumentarna priča u nas. Pogotovo u vremenu u kojem živimo zaborav ljudskih sudbina poput one Franje Žade.

2. DJEČJA POSLA - Toni Jelinić (scenaristi/redatelj) / Oliver Sertić (producent) / Restart (produkcija) - 5.000 eura

Već u ovoj fazi razvoja scenarija vrlo je ambiciozan projekt autora Tonija Jelinića, koji donosi priču braće Mate i Luke iz Dalmatinske zagore, ali paralelno sa njom i onu Youssefa iz Kaira. Zajedničko svima jest činjenica da u svojoj ranoj dječjoj dobi od osam, dvanaest i trinaest godina rade posao odraslih ljudi. Bilo da voze kamion, vode ovce na pašu, pomažu roditelju u prodaji, ili u skupljanju plastike. Zanimljivo je i povezivanje dviju priča simbolima janjeta i goluba. U jednoj verziji janje

je dio te nužnosti kako je naziva autor, u drugoj pripadanju nebu i slobodi. Uz ono što je različito u dvjema kulturama, autor donosi i ono što je posve jednako, uloga majki, svojevrstnih čuvarica ostatka djetinjstva svoje djece. Složio bih se s autorom kako njegova priča govori o trenutku, trenutku gdje završava djetinjstvo, a počinje odraslost.

3. GRADOVI KOJE NOSIMO - Renata Poljak (scenaristica, redateljica, producentica) / REA – udruga za Suvremene umjetničke i Arhitektonske produkcije - 5.000 eura

Način kako autorica ovoga projekta, Renata Poljak donosi priču o gradovima, jedan je od onih koji upućuje na trenutni dojam inovativnosti pristupu nekoj temi zbog koje možemo reći kako posebnost ovog projekta nije njegova tema, već prije svega pristup autorice. Taj odnos prostora tih gradova i onih koji u njima žive. U kojem donosi misli umjetnika, pisaca i fotografa o njima. O onome što ih je u njihovim gradovima oblikovalo. Izbor Dubrovnika, Splita, Sarajeva i Zagreba, možda može uzrokovati pitanje zašto ti gradovi, a ne neki drugi? No opet, sama autorica na kraju svog *treatmenta* ističe kako ovaj film nije portret pojedinih gradova, već esej o načinu na koji gradovi žive u svakom od nas. Stoga su odabrani gradovi različiti jedan od drugog, mogu biti osnova strukture priče u kojoj autorica teži ukazati na vezu između grada i oblikovanja njenog građanina. Utoliko ovaj spoj može simbolizirati bilo koji grad, i bilo kojeg građanina oko nas.

4. JAKI, PLAVI DJEČAK - Marijana Mikulić (scenaristica) - 5.000 eura

Teško je objektivno čitati prijedlog autorice Marijane Mikulić, koji donosi priču i majke i djeteta s poremećajem iz spektra autizma. Istovremeno dakle i autorice debitantice u dokumentarnoj formi, i pripovjedačice njene priče i one njenog sina. Ipak, ono što je bilo presudno u ovoj recenziji jest rečenica pri kraju njene prijave, u kojoj ističe kako ima potrebu progovoriti o sustavu koji je nemilosrdan prema djeci s poteškoćama i njihovim obiteljima. Jer iako nisu sve nedaće sustava iza nje, veliki dio je već u borbi za svog sina odradila. I mogla je sebi, svojoj obitelji reći – dobro je, preživjeli smo, idemo dalje. No ona se ipak odlučila za ovu vrstu ispovjedne forme, kao da govori u ime onih koji njenu poziciju javne osobe nemaju. Ili onih koji će se tek naći u njenoj situaciji. Preuzima odgovornost i ulogu one koja će ne samo u ime svog djeteta uputiti, ne više samo poziv već i sam krik prema ostatku društva koje nesmetano živi pored njih.

5. KANARINAC - Marijana Veljović (scenaristica) - 5.000 eura

Osobno podrijetlo u dokumentarnom filmu nije tema koja se u njemu rijetko pojavljuje. No prijedlog autorice Marijane Veljović, Puležanke koja se odlučuje istražiti tabu svoje obitelji, ljubavnu vezu njene prabake Veronike s majčine strane i talijanskog fašista Giovannia donosi dodatnu dimenziju neke od takvih priča – onu političku, ideološku, ratnu i poratnu. Sve iz jedne proskribirane ljubavne veze iz koje je rođen njen djed Ivan, u jeku Drugog svjetskog rata 1942. Po kapitulaciji fašista, Veronika je osuđena na dugogodišnji zatvor i gubitak svih građanskih prava. O ljubavi njene prabake i ocu njenog djeda, kako kaže sama autorica u njenoj obitelji prabaka nije htjela govoriti ili nije bilo onih dovoljno upornih da postavljaju pitanja o njemu. S druge pak strane, ovo je projekt koji govori kako povijesne i političke okolnosti mogu itekako odrediti nečije živote.

**6. O ČEMU NISMO RAZGOVARALE S NAŠIM MAJKAMA - Monika Herceg (scenaristica)
- 5.000 eura**

Nedavno sam bio u prilici doći u kontakt s knjigom koja govori o odnosu majke i kćeri, pisanu na dva načina – majčina verzija i potom kćerina. Otisnuta tako da sami birate koju ćete verziju prvu čitati. I taman kad sam pomislio, šteta da nemamo neki takav umjetnički primjer u nas (iako je moguće da sam u krivu), pred mene dolazi prijedlog autorice Monike Herceg. Doduše drugačije forme i drugačijeg medija, onog filmskog. Dvije protagonistice, pjesnikinje, od kojih je jedna i autorica ovog prijedloga. Njezin film podijeljen je drugačije od primjera koji sam naveo, u nekoliko tematskih poglavlja unutar kojih se koriste radionice poezije, uz gošće s polaznicama govore o tabu temama o tijelu i sramu. Čitajući prijedlog autorice, kao muškarac moram se složiti s njenom namjerom ispisanom u riječima u kojima svoj film opisuje ne kao katalog tabua nego priručnik za osvajanje vlastitoga glasa. Na koje kao njihov sugrađanin uvjeren sam da imaju pravo.

7. STADION OD ŠEZDESET KVADRATA - Matej Matijević (scenarist i redatelj) - 5.000 eura

Već u ovoj prvoj fazi razvoja scenarija autor Matej Matijević donosi iznimno zanimljiv projekt, koji je u smislu slijedeće generacije koja živi sa roditeljima u premalo stambenih kvadrata prava rijetkost. Dinamika kojom donosi više od šest godina obiteljskog života, u zajednici s roditeljima i još tri brata, čini se kao da se radi o dobro posloženom predlošku za igrani film. Ipak sve napisano, autor naznačava, nastaje iz već snimljenog materijala u periodu od 2019. do 2023. Fascinantna je predstavljena opuštenost šesteročlane obitelji pred autorovom kamerom, povjerenje koje su mu dali, pristup koji mu je omogućen. Neko će reći -radi se o obitelji. No moje iskustvo govori da je jedan od najtežih dokumentarističkih radova, onaj u kojem su protagonisti članovi autorove obitelji. I čini mi se da se autor ovog projekta sjajno nosi s tom pozicijom i svojim protagonistima.